

Karar Sayısı : 2018/11308

15 Ekim 2009 tarihinde Bağdat'ta imzalanan ve 26/10/2017 tarihli ve 7054 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptı"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 22/12/2017 tarihli ve 13196870 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 17/1/2018 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Binali YILDIRIM

Başbakan

B. BOZDAĞ

Başbakan Yardımcısı

M. ŞİMŞEK

Başbakan Yardımcısı

F. İŞİK

Başbakan Yardımcısı

R. AKDAĞ

Başbakan Yardımcısı

H. ÇAVUŞOĞLU

Başbakan Yardımcısı

A. GÜL

Adalet Bakanı

F. B. SAYAN KAYA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

Ö. ÇELİK

Avrupa Birliği Bakanı

F. ÖZLÜ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

J. SARIEROĞLU

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. ÖZHASEKİ

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. ÇAVUŞOĞLU

Dışişleri Bakanı

N. ZEYBEKÇİ

Ekonomi Bakanı

B. ALBAYRAK

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

O. A. BAK

Gençlik ve Spor Bakanı

A. E. FAKIBABA

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

N. CANIKLI

Gümrük ve Ticaret Bakanı V.

S. SOYLU

İçişleri Bakanı

F. ÖZLÜ

Kalkınma Bakanı V.

N. KURTULMUŞ

Kültür ve Turizm Bakanı

N. AĞBAL

Maliye Bakanı

İ. YILMAZ

Millî Eğitim Bakanı

N. CANIKLI

Millî Savunma Bakanı

V. EROĞLU

Orman ve Su İşleri Bakanı

A. DEMİRCAN

Sağlık Bakanı

A. ARSLAN

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

İLE

İRAK CUMHURİYETİ TARIM BAKANLIĞI

ARASINDA

ORMAN VE ORMANCILIK ARAŞTIRMALARI

ALANLARINDA MUTABAKAT ZAPTI

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı,

Türk ve Irak Halkları arasındaki dostane ilişkileri güçlendirmek ve ormanları korumak gayesi ile işbirliğini geliştirmek yolundaki isteklerini ifade ederek,

Bugünkü ve gelecek nesillerin sağlığı ve refahı için ormanların korunmasında ve iyileştirilmesinde sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının önemini kabul ederek,

İki ülke arasında orman ve ormancılık araştırmaları alanındaki işbirliğini arttırmayı, genişletmeyi ve geliştirmeyi amaçlayarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

Madde 1

Ormanların korunması ve iyileştirilmesi için Taraflar eşitlik, mütekabiliyet ve karşılıklı fayda esaslarına dayanarak, bilgi, deneyim ve teknoloji transferi ile işbirliği yapacaklardır.

Madde 2

a) Taraflar aşağıdaki konularda işbirliğinde bulunacaklardır:

- i. Ortak sınırlarda orman yangını kontrol yöntemleri,
- ii. Ormancılık araştırmaları,
- iii. Ormanların planlanması ve katılımcı yönetimi,
- iv. Biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynak yönetimi,
- v. Bozuk orman alanlarının rehabilitasyonu,
- vi. Erozyon kontrolü ve çölleşme ile mücadele çerçevesinde Irak eko-sistemindeki ağaç ve ağaçcıkların, (özellikle Hippophae Rhamnoides Linn: Yabancı İğde, Robinia Pseudoacacia L: Yalancı Akasya gibi türler), araştırmalar sonucunda Irak'a transferlerinin sağlanması,
- vii. Sürdürülebilir orman yönetimi için kriterler ve göstergeler,
- viii. Baraj Havzaları'nda yapılacak olan ağaçlandırma çalışmalarını için eğitim programını düzenleme,
- ix. Yukarıda belirtilen konularda teknik uzman değişimi ve eğitim programını düzenleme.

b) Aşağıdaki alanlarda Türkiye'nin tecrübelerinin aktarılması:

- i. Fidan üretimi ve ağaçlandırma,
- ii. Yaban hayatı ve doğal kaynak yönetimi,
- iii. Biyolojik çeşitlilik,
- iv. Milli parklar ve tabiat parkları,
- v. Orman yangını kontrolü,
- vi. Yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan türler.

c) Yukarıda belirtilen hususlarda tecrübe değişimi ve eğitim gezileri.

Madde 3

Taraflar işbu Mutabakat Zaptı'nın 2. Maddesi'nde sıralanan alanlarda aşağıdaki şekilde işbirliği yapacaklardır:

- a) Ortak bilimsel - teknik araştırmalar/programlar,
- b) İşbirliği projelerinin geliştirilmesi,
- c) Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve orman yönetimi uygulamalarına ilişkin bilimsel-teknik bilginin ve belgenin değişimi,
- d) Ormancılık teknolojilerinin değişimi,
- e) Görevli, uzman ve araştırmacı değişimi,
- f) Eğitim programları, toplantılar, konferanslar ve sempozyumlar düzenleme,
- g) Taraflarca gerekli görölen diğer işbirliği yöntemleri.

Madde 4

İşbirliğinin sağlanması amacıyla, iki Taraf uzlaşılan alanlarda, ulaşım masrafları gönderen tarafından ve konaklama masrafları ev sahibi tarafından karşılanmak üzere, uzman ve stajyer değişimi yapacaktır.

Madde 5

Taraflar, resmi kuruluşları, akademik kurumları, özel firmaları ve hükümet dışı kuruluşları bu Mutabakat Zaptı çerçevesindeki işbirliği faaliyetlerine katılmaya davet edebilirler.

Madde 6

İşbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girmesini takiben, her bir Taraf işbu Mutabakat Zaptı kapsamındaki işbirliği faaliyetlerinin yönetiminden sorumlu olmak üzere bir Ulusal Koordinatör tayin edecektir.

Taraflar birbirine Ulusal Koordinatörlerinin ismini bildireceklerdir. Taraflar, birbirlerine herhangi bir zamanda yazılı bildirimde bulunarak Ulusal Koordinatörün yerine bir vekil atayabileceklerdir.

Tarafların Ulusal Koordinatörleri, işbu Mutabakat Zaptı'nın 2. Maddesi kapsamında öngörülen işbirliği faaliyetini ihtiva eden Yıllık Çalışma Programları hazırlayacaktır.

Karşılıklı rıza ile Ulusal Koordinatörler işbu Mutabakat Zaptı kapsamındaki faaliyetleri görüşmek veya ormancılık alanında işbirliğine ilişkin diğer konuları gözden geçirmek üzere herhangi bir zamanda toplanabilir.

Madde 7

Karşılıklı mutabakatla, Taraflar işbirliği sonuçlarını ulusal mevzuatlarıyla uyumlu olarak, üçüncü Taraflar ile paylaşabilirler.

Madde 8

İşbu Mutabakat Zaptı'nın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanabilecek herhangi bir anlaşmazlık, Taraflar arasında müzakere yolu ile çözülecektir.

Madde 9

İşbu Mutabakat Zaptı, her iki Tarafın da uluslararası hukuka göre yapılmış ve yürürlükte bulunan taraf oldukları diğer Anlaşmalardan doğan hak ve yükümlütüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 10

İşbu Mutabakat Muhtırası, Tarafların, anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Madde 11

İşbu Mutabakat Muhtırası 5 yıl süre ile yürürlükte kalacaktır. Akit Taraflardan biri Mutabakat Muhtırasını sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak 6 ay önce bildirebilir. İşbu Mutabakat Zaptı'nın sona ermesi, başlatılmış veya devam eden faaliyetleri ve projeleri etkilemez.

Madde 12

İşbu Mutabakat Muhtırası, Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızalarıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, İşbu Muhtıra'nın 10. maddesinde belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı, Bağdat'ta, 15.10.2009 tarihinde Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde üç orijinal nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Yorum farklılıkları olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır. Aynı zamanda İngilizce yazışma dili olacaktır.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU

Çevre ve Orman Bakanı

Dr. Akram AL HAKIM

Tarım Bakanı

في مجال الغابات وبحوثها

بين

وزارة الزراعة في جمهورية العراق

ووزارة البيئة والغابات في جمهورية تركيا

أن وزارة الزراعة في جمهورية العراق ووزارة البيئة والغابات في جمهورية تركيا المشار إليهما لاحقاً بـ (الجانبيين المتعاقدين)، يعبران عن رغبتهما في تقوية العلاقات الودية بين شعبيهما لتطوير التعاون في مجال حماية الغابات وإنهما يقران أهمية النهج المستدام في حماية وتحسين الغابات من أجل صحة ورفاهية حاضر الأجيال ومستقبلها. ويهدف الطرفان إلى توسيع وتطوير التعاون بين البلدين في مجال الغابات وبحوثها واتفق الطرفان على الآتي:

المادة -1-

من أجل حماية وتحسين الغابات يتعاون الطرفان من خلال نقل المعرفة والخبرة والتكنولوجيا على أساس المساواة وتبادل المنفعة المشتركة.

المادة -2-

أ- يتعاون الطرفان في المجالات التالية:

- 1- أساليب السيطرة على حرائق الغابات عند الحدود المشتركة.
- 2- بحوث الغابات.
- 3- تخطيط وإدارة الغابات.
- 4- التنوع الإحيائي والموارد الطبيعية.
- 5- إعادة تأهيل مناطق الغابات المندثرة.
- 6- نقل الأنسجار والشجيرات اللائمة لبيئة العراق مثل (*Hippophae rhamnoides* Linn; *Robinia pseudoacacia* L. وذلك من خلال برنامج عمل مشترك لمكافحة التصحر.
- 7- معايير ومؤشرات الإدارة المستدامة للغابات.
- 8- إجراء برامج تدريبية لتشجير أحواض السدود.
- 9- تبادل النفايات في المجالات المذكورة في أعلاه وعقد البرامج التدريبية.

ب- الإطلاع على التجارب التركبية في المجالات التالية :

1 - إنتاج الشجيرات والتشجير.

2 - الحياة البرية وإدارة الموارد الطبيعية.

3 - التنوع الإحيائي.

4- المنتزهات المحلية والطبيعية.

5- السيطرة على حرائق الغابات.

6- الأصناف المهتدة بالانقراض

ج- تبادل الخبرة والزيارات التدريبية في المجالات المذكورة.

المادة -3-

يتعاون الطرفان في المجالات المدرجة في المادة (2) من مذكرة التفاهم:

1- برامج وبحوث علمية مشتركة.

2- تطوير التعاون في المشاريع.

3- تبادل المعلومات العلمية والوثائق في نشاطات بحوث وتطوير الغابات.

4- تبادل تكنولوجيا الغابات.

5- تبادل العاملين والخبراء والباحثين.

6- تنظيم برامج التدريب والاجتماعات والمؤتمرات والندوات.

7- أية أشكال أخرى للتعاون يراها احد الطرفين ضرورية.

المادة -4-

يتبادل الطرفان الخبراء والمتدربين في المجالات المتفق عليها من أجل التعاون وان تكاليف النقل تتحملها الجهة

المرسلة، أما تكاليف الإقامة والطعام فتغطي من قبل الجهة المضيفة.

المادة -5-

قد يوجه الطرفان الدعوة للمؤسسات الحكومية والأكاديمية والمؤسسات التجارية الخاصة والمنظمات غير الحكومية

وذلك للمشاركة في التعاون والنشاطات في إطار هذه المذكرة.

المادة -6-

بعد أن تصبح هذه المذكرة سارية المفعول سيعين كل طرف منسقاً محلياً يكون مسؤولاً عن إدارة نشاطات التعاون بموجب هذه المذكرة و يبلغ الطرفان كل منهما الآخر اسم المنسق المحلي وقد يعين الطرفين منسقاً بديلاً في أي وقت بموجب إشعار مكتوب إلى الطرف الآخر. ويقوم المنسق المحلي بتهيئة برنامج عمل سنوي يحتوي على تفاصيل واقعية عن أنشطة التعاون بما فيها الرؤيا المستقبلية بموجب المادة (2). يجتمع المنسقان في أي وقت لمناقشة النشاطات المتعلقة بمذكرة التفاهم هذه أو مراجعة مسائل أخرى تتعلق بالتعاون في مجال الحماية البيئية.

المادة -7-

بناءً على الاتفاق المشترك فإن الطرفين قد يشاركان في نتائج تعاونهما مع طرف ثالث وفقاً للتشريعات المحلية لكل منهما.

المادة -8-

أي خلاف ينشأ من تفسير أو تنفيذ لهذه المذكرة يجب أن يحل بالتفاوض بين الطرفين.

المادة -9-

يجب أن لا تفسر هذه المذكرة لإلحاق الضرر بالحقوق والتزامات الطرفين التي قد تنجم عن اتفاقات مبرمة من قبل الطرفين بموجب القانون الدولي.

المادة -10-

تدخل هذه المذكرة حيز التنفيذ من تاريخ آخر تصديق رسمي يتم الإعلان عنه من كلا الطرفين المتعاقدين، من خلال القوات الدبلوماسية واستكمال طرائق التصديق بموجب القوانين الوطنية.

المادة -11-

تبقى هذه المذكرة سارية لمدة خمس سنوات وتجدد تلقائياً إلى فترة خمس سنوات أخرى، ما لم يقدم أحد الطرفين إشعاراً خطياً عبر القوات الدبلوماسية للطرف الآخر قبل ستة أشهر على الأقل من تاريخ انتهاء فترة العمل بالمذكرة.

من حق كلا الطرفين المتعاقدين تعديل هذه المذكرة وفقاً لاتفاق الطرفين، وتكون هذه التعديلات نافذة بموجب الإجراءات المثبتة في المادة 10.

حررت هذه المذكرة في بغداد بتاريخ 2009/10/15، بثلاث لغات وهي العربية، التركية والانكليزية، موثوق بكل واحدة منها، وفي حالة وجود خلاف تعتمد الصيغة المكتوبة باللغة الانكليزية.

الدكتور أكرم الحكيم

وزير الزراعة/ وكالة

جمهورية العراق

السيد كيسل أربولو

وزير البيئة والغابات

جمهورية تركيا

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

IN THE FIELDS OF

FORESTRY AND FORESTRY RESEARCHES

BETWEEN

THE MINISTRY OF ENVIRONMENT AND FORESTRY OF

THE REPUBLIC OF TURKEY

AND

THE MINISTRY OF AGRICULTURE OF THE REPUBLIC OF

IRAQ

The Ministry of Environment and Forestry of The Republic of Turkey and The Ministry of Agriculture of The Republic of Iraq hereinafter called "the Parties",
Expressing the desire to strengthen the friendly relations between Turkish and Iraqi people and to develop cooperation to protect forests,

Accepting the importance of sustainable development approach in the protection and improvement of forests for the health and welfare of current and future generations,

Aiming to increase, develop and elaborate the cooperation between the two countries in the field of forest and forestry researches,

Have agreed as following:

Article 1

In order to protect and improve forests, the Parties shall cooperate through transfer of knowledge, experience and technology on the basis of equality, reciprocity and mutual benefit.

Article 2

a) The Parties shall cooperate in the following areas:

- i. Forest fire control methods at the common borders,
- ii. Forestry researches,
- iii. Planning of forests and management of participants,
- iv. Bio-diversity and management of natural resources,
- v. Rehabilitation of degraded forest areas,
- vi. Transfer of trees and small trees in the Iraqi eco-system, (Especially species like Hippophae Rhamnoides Linn, Robinia Pseudoacacia L, within the framework of erosion control and combating with desertification as a result of the researches,
- vii. Criteria and indicators for sustainable forest management,
- viii. Holding training programs for afforestation of Dam Basins,
- ix. Exchange of technicians in the above mentioned fields and holding training programs.

b) Acquaintance with the Turkish experiences in the following fields:

- i. Production of saplings and afforestation,
- ii. Wild life and management of natural resources,
- iii. Biodiversity,
- iv. National parks and natural parks,
- v. Control of forest fires,
- vi. Species in the danger of extinction.

c) Exchange of expertise and training tours in the above mentioned fields.

Article 3

The Parties shall cooperate in the following areas enlisted in Article 2 of this Memorandum of Understanding through:

- a) Joint scientific-technical researches / programs,
- b) Development of co-operation projects,
- c) Exchange of scientific-technical information and documents on research and development activities and forest management practices,
- d) Exchange of forestry technologies,
- e) Exchange of officers, experts and researchers,
- f) Organization of training programs, meetings, conferences and symposiums,
- g) Any other forms of cooperation deemed necessary by the parties.

Article 4

For cooperation, both Parties shall exchange experts and trainees on the agreed areas, with the transportation costs to be covered by the sender and accommodation costs to be covered by the host.

Article 5

The Parties may invite governmental institutions, academic institutions, private enterprises and non-governmental organizations to participate in the cooperation activities within the framework of this Agreement.

Article 6

Following the entry into force of this Memorandum of Understanding, each Party shall designate a National Coordinator to be responsible for the

management of co-operation activities under this Memorandum of Understanding.

The Parties shall notify the name of the National Coordinator to each other. The Parties may designate a substitute of the National Coordinator at any time upon written notice to the other Party.

National Coordinators of the Parties shall prepare annual Working Programs containing the concrete elaboration of cooperation activities envisaged under Article 2 of this Memorandum of Understanding.

By mutual consensus, the National Coordinators may meet at any time to discuss the activities under this Memorandum of Understanding or to review other matters concerning their co-operation in the field of environmental protection.

Article 7

Upon mutual agreement, the Parties may share the results of their co-operation with the third Parties in conformity with their national legislation.

Article 8

Any dispute that may arise from interpretation or implementation of this Memorandum of Understanding shall be resolved by negotiation between the Parties.

Article 9

This Memorandum of Understanding shall not be interpreted so as to prejudice the rights and obligations of the Parties which result from other agreements in force concluded by each of the two Parties under international law.

Article 10

The present Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the parties inform each other, through diplomatic channels, of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the concerned document.

Article 11

This Memorandum of Understanding shall remain in force for a period of five years from the date of its entry into force. One of the Contracting Parties may notify the other in writing through diplomatic channels of its intention to terminate the Memorandum of Understanding 6 months prior to the date of notification. The termination of this Memorandum of Understanding shall not affect the activities and projects already in progress or executed.

Article 12

This Memorandum of Understanding may be amended by mutual written consent of the Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under Article 10 of this Memorandum.

Done in Baghdad, on 15/10/2009 in three original copies in Turkish, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail. English language shall also be the language of correspondence.

Prof. Dr. Veysel EROGLU

**Minister of Environment and
Forestry**

Dr. Akram AL HAKIM

Minister of Agriculture